

Uzbuna u istočnoj Ukrajini: intervju sa anarhistima na ukrajinsko-ruskoj granici

Ovaj ekskluzivni intervju za Assembly, časopis sa sedištem u drugom najvećem ukrajinskom gradu na 45 km od granice sa Rusijom, daje nov pogled na rusko-ukrajinski sukob sa terena. Intervju je prvo objavio The Commoner [ovde](#); ako želite da podržite ovaj digitalni društveni centar za jačanje ukrajinske anarhističke zajednice, dobrodošli ste [ovde](#).

Havijer: Drugovi, hvala vam što ste pristali na ovaj intervju. Danas svet sa užasom gleda kako vojska ruskog predsednika Vladimira Putina gomila vojsku, više od sto hiljada vojnika je na istočnoj granici Ukrajine. Ove snage navodno čini šezdeset bataljonskih taktičkih grupa (BTG), uključujući specijalne snage, stotine tenkova i desetine balističkih raketa – da ne pominjemo Crnomorsku flotu i vazdušne snage. Iako je Ukrajina formalno stekla nezavisnost tokom raspada Sovjetskog Saveza 1991. godine, Putin je više puta pokazivao nostalgiju za carskim i sovjetskim imperijalizmom, dok je Marija Zaharova, portparolka ruskog Ministarstva spoljnih poslova, dugo omalovažavala ideju ukrajinskog suvereniteta.

Trenutno, Velika Britanija prodaje lako protivtenkovsko oružje Ukrajini, dok SAD isporučuje milijarde dolara vojne pomoći ovoj zemlji od 2014, kada je Rusija anektirala Krim. Neki medijski izvori sugerišu da Putin još nije odlučio da li da naredi invaziju, što bi moglo da izazove sukob sa najvećim razaranjem u Evropi od Drugog svetskog rata, bez obzira što Ukrajina nije deo Severnoatlantskog saveza (NATO). Sada, kad su pregovori propali, predsednik Džo Bajden navodno razmatra slanje više hiljada NATO vojnika u baltičke zemlje.

Možete li nam reći kako se osećate i kakva je trenutno situacija na terenu u Harkovu, ovde u blizini rusko-ukrajinske granice?

Iskustvo nam govori da u našoj izrazito perifernoj i siromašnoj zajednici, mnogi ljudi ne shvataju tu vest ozbiljno. Ljudi su mnogo više zabrinuti zbog previsokih računa za struju, zbog čega je sve većem broju domaćinstava isključeno grejanje, a preduzeća kad rade ili kad se povuku u sivu zonu prekarizuju svoje radnike. Zvaničnici su čak [najavili i bonove za hranu](#) za starije. Ukrajinski gas se najviše izvozi u Evropu, dok se energenti za elektrane kupuju iz Rusije i okupiranog dela Donbasa. Dakle, možete razumeti zašto smo nepoverljivi prema ovim užasnim prognozama zapadne štampe.

Iz nedelje u nedelju raste napetost u Ukrajini. Priča se o kolapsu čitavih sektora privrede zbog cena gasa – od plastenika do proizvodnje stakla, čak i pekara. Iščekivanje velikog rata dovodi do masovne deprivacije. Zbog pandemije smo tokom 2021. godine imali jednu od najvećih stopa smrtnosti u Evropi, dok socijalnih davanja skoro uopšte nije bilo, a taj uticaj pandemije na ekonomiju postaje sve ozbiljniji. Tačno je da smo kao društvo na ivici kolapsa, ali to neće biti izazvano vojnim sukobom.

Havijer: Videli smo [proteste](#) u Kijevu zbog najnovijih pretnji ratom. Istoričarka Olena Čebeljuk iz Lavova izrazila je zabrinutost da će Rusija „napasti i zauzeti Ukrajinu“. SAD i Rusija su počele da evakušu svoje ambasade, a hiljade građana Ukrajine se dobrovoljno prijavljuje da ide u rat.

Vaša slika stvari je toliko drugačija od one u našim medijima da se moramo zapitati: da li je to stvarno tako?

Jučerašnji protest malih preduzetnika i njihov upad u ukrajinski parlament zbog ukidanja poreskih olakšica na obavezne fiskalne kase vrlo jasno govori šta zaista brine ovdašnji narod: ekonomska, socijalna i poreska politika (oko

300 demonstranata je bilo iz Harkova). Međutim, u medijima na engleskom jeziku nećete naći skoro ni reč o ovim sukobima – samo u lokalnim. Što se tiče evakuacije ambasada, to sprovode samo neke zapadne zemlje: nekadašnji finansijeri sada gledaju da se reše državnih obveznica dobijenih od ukrajinske vlade.

A neki novinari povezani sa bezbednosnim službama ovih zemalja su na osnovu [Pandorinih dokumenata](#) krajem 2021. optužili ukrajinskog predsednika Volodimira Zelenskog za korupciju. Tako su vršili sistematski pritisak na visoke zvaničnike Ukrajine da bi od njih iznudili odluke u svoju korist (koje su to, ne možemo da znamo pouzdano). Zato je širenje glasina o strašnom ratu pre jedan od njihovih trikova nego što ukazuje na stvarnu pretnju. S druge strane, nismo čuli ništa o tom protestu u Kijevu. Izgleda mi kao da je taj protest organizovana specijalno za izveštaj u Gardijanu! To je samo još jedan dokaz da zapadni mainstream mediji svesno konstruišu paralelnu stvarnost.

Havijer: U kontekstu potencijalnog sukoba velikih sila, ukrajinska organizacija Društveni pokret objavila je međunarodni apel za solidarnost protiv ruskog imperijalizma. Znamo da ruska vojska okupira Krim i ratuje protiv Ukrajine još od 2014. godine. To je odmazda za nemire tokom „Evromajdana“ kada je narod svrgnuo tadašnjeg predsednika Viktora Janukoviča, veoma korumpiranog i orijentisanog ka Moskvi.

U čemu se slažete sa izjavom i političkim pristupom Društvenog pokreta, u čemu ne?

Uzmite u obzir da je Socijalni pokret građanska organizacija koja namerava da postane levičarska parlamentarna partija poput Sirize ili Podemos. U velikoj meri se slažemo sa njihovom konstatacijom, i naši prijatelji u drugim gradovima sa njima održavaju zajedničke akcije, ali ta organizacija, njihova deja, njihovo članstvo, nije ni slobodarska ni

revolucionarna. Ne treba mnogo analizirati izjavu Društvenog pokreta. Populisti će koristiti bilo koju retoriku, ako će im to povećati popularnost koju će onda pretvoriti u mesta u parlamentu. To je tako dosadno.

Janukovič je, između ostalog, bio proruski kandidat na predsedničkim izborima 2005. godine, ali je 2010. ubedljivo pobedio zahvaljujući obećanjima da će zemlju više približiti EU. Isto tako, njegova porodica je (obratite pažnju!) držala kod sebe ukradena sredstva iz zapadnih banaka. Jeste, pokušavao je da se nagodi sa Rusijom, ali nikada nije bio Putinov saveznik u meri u kojoj je to predsednik Belorusije Aleksandar Lukašenko ili bivši predsednik Kazahstana Nursultan Nazarbajev.

Koje je vaše viđenje nasleđa Evromajdana i takozvane Revolucije dostojanstva (2012-2014)

Jedino državna propaganda ili neki gadno prevareni ljudi mogu nazvati taj oligarhijsko – parlamentarni puč revolucijom. Taj termin „Revolucija dostojanstva“ skovali su da bi pokazali svoje mržnju prema Oktobarskoj revoluciji 1917: oni kažu, mi se ne borimo za hleb ili za sredstva za proizvodnju, nego samo za preraspodelu uloga unutar vladajuće klase. Kakve veze sa takvim pokretom mogu imati protivnici svake hijerarhije? Anarhisti su bili marginalci u ovom sukobu, ali nije bilo dovoljno želje da se stvori treće snage u ovom sukobu: umesto toga većina nas je napustila svoje principe, utopila se među liberale i nacionaliste samo zbog njihove masovnosti, a zatim su se malo po malo odrekli čak i svog političkog određenja kao anarhista. Na nekoliko godina anarhizam je skoro potpuno nestao sa političke karte Ukrajine, a mi sada pokušavamo da vratimo ono što smo imali početkom 2010-ih. Jedan naš novinar jeste učestvovao u Evromajdanu u svom gradu, ali on je u to vreme bio desničar, a ne anarhista.

Ipak, ne možemo poreći da je pobeda Evromajdana, uprkos

svojoj mračnjačkoj agendi, ipak imala neku progresivnu ulogu. Novi režim nije taj koji je započeo anti-društvene reforme, ali ih je nastavio i do te mere produbio klasne razlike u društvu da su reči „kapitalizam“, „neoliberalizam“ i „nacionalizam“ za mnoge ljude u Ukrajini dobile negativno značenje. Na primer, kada je otvoreno tržište poljoprivrednog zemljišta 1. jula 2021. godine, naš region je postao apsolutni rekorder u celoj Ukrajini po površini prodate zemlje, čija je prosečna cena samo 698 dolara po hektaru. Proslavili smo se i po dugovima za grejanje i toplu vodu, kao i po tome što oko polovine stanovništva našeg regiona duguje i za kućni gas.

Sve ovo otvara mogućnost za revolucionarnu situaciju, međutim društvo još uvek nije spremno za sprovođenju te mogućnosti u delo iz razloga koje ćemo sada izneti. Zato je besmisleno žaliti što za „mirnom 2013. godinom“ ili raspravljati da li je nešto moglo da se uradi drugačije – ono što treba da radimo jeste da proučavamo našu stvarnost kakva je danas i da radimo na tome da je promenimo.

Havijer: Putin je stekao prilično lošu reputaciju svojom doktrinom „antihumanitarnih intervencija“ počevši od rata sa Čečenijom (1999-2009) do invazija na Gruziju (2008) i Ukrajinu (2014-danas), kao i svojim intervencijama u Siriji (2015-danas) i Kazahstanu (2022) sa ciljem da pomogne svojim kolegama autokratama koje su ugrožene pobunama. Putinova vlada je nedavno zabranila rad poznate grupe za ljudska prava *Memorial International*, koja je preko tri decenije istraživala zločine sovjetske države. To autoritarno nasleđe, pod ruku sa Putinovim propagandističkim izlaganjem iz jula 2021. „0 istorijskom jedinstvu Rusa i Ukrajinaca“, ne sluti na dobro u sadašnjoj krizi na rusko-ukrajinskoj granici.

Dakle, umesto svetle „nove 1917. na našem pragu“ koju ste najavili u svom nedavnom tekstu, možda bliska budućnost

nagoveštava povratak u neke mračnije dane 1914, 1936. ili 1939?

Nema sumnje da Putinov režim sada igra ulogu kontinentalnog žandara, baš kao nekada ruski carizam pod Nikolajem I. U pravu ste potpuno da je pre 1917. godine bila 1914. kada je cela Evropa mislila da će mali pobednički rat trajati nekoliko nedelja, a on je rezultirao talasom svetskih revolucija sve do 1923. Ako se to ima u vidu, jasno je zašto se imperijalistički političari i korporacije boje da će vojni sukob usred Evrope dovesti do slične društvene eksplozije u njihovim zemljama (barem što se tiče SAD s obzirom da na širenje revolucionarne borbe poslednjih godina tamo). Dakle, svetski lideri nameravaju da među sobom mirno podele sfere uticaja, a zveckanje oružjem deo pregovora. Pandemija je pokazala da je današnji kapitalistički poredak Kolos na glinenim nogama, i to jasno potvrđuje činjenica da je svet ušao u eru nove globalne preraspodele moći i uticaja.

Na primer, i Ukrajina izvodi vojne vežbe na poljskoj granici, a ukrajinski zvaničnici veličaju Bandraše, ukrajinske fašiste i izvršioce genocida nad Poljacima u Drugom svetskom ratu. I šta sad, da li mislite da će Ukrajina napasti Poljsku? Ne, ni mi ne mislimo to...

Ali bauk [Oktobraske revolucije 1917.](#) je vidljiv i bez scenarija neke veće intervencije Rusije. Ne zaboravite da se još od 2014. godine vodi rovovski rat za pozicioniranje u ovom regionu, a predsednički izbori 2019. mogu se uporediti sa februarom 1917. (ukrajinski predsednik Volodimir Zelenski [često liči na Kerenskog](#)). Jedino što nedostaje je društvena struktura. Kod nas ljudi obično žive sa jednim, rade sa drugim, a slobodno vreme provode sa nekim sasvim trećim ljudima, tako da je ukrajinsko društvo amorfnije i inertnije nego što su društva zapadnih zemalja.

To u velikoj meri koči masovnije angažovanje a posebno otežava razumevanje anarhističkih ideja: čak i oni koji, u

principu, prihvataju da smo u pravu, nemaju nijedan način da to sprovedu u svakodnevnom životu, a kamoli da preduzmu konkretne korake u tom pravcu. Za nas, to znači nedostatak resursa: ovo je situacija u kojoj je 1880. godine bio Južnoruski radnički savez, jedna od prvih proleterskih organizacija u carskoj Rusiji. Na njihove skupove su dolazile stotine radnika i pomno slušale svaku diskusiju. Ali, donacije su bile toliko simbolične da je pokret zapravo funkcionisao zahvaljujući sredstvima koje je Jelisaveta Kovalskaja, jedna od osnivačica, dobijala od svoje majke za iznajmljivanje stana u Kijevu (njena majka je bila vlasnica imanja u Harkovu).

Havijer: Neki komentarišu da Putin udara u ratne bubnjeve da bi odvratio pažnju sa unutrašnjih problema u Rusiji, posebno sa pandemije COVID-19. Kažu i da njegovo agresivno držanje nije ozbiljno, nego je smišljeno da od Ukrajine, SAD i Evropske unije iznudi ustupke, naročito u vezi sa NATO-om. Realno gledano, to su možda previše optimistična tumačenja situacije. Kako vi razmišljate o ovim pitanjima?

Šta bi se desilo kada bi Putin zaista dao zeleno svetlo za invaziju na Ukrajinu?

Pre skoro 8 godina, Savet Ruske Federacije je jednoglasno odobrio njegov zahtev za slanje ruske vojske ovde. Tako da to ne bi bilo ništa novo za nas.

Kako možemo, mi i naši čitaoci, da vas podržimo? I vas, vaše drugove i sunarodnike, sada i u budućnosti?

Pre svega, potrebno nam je da se vesti o anarhističkom pokretu u Ukrajini prenesu u inostranstvu, a vi to već radite i to je stvarno odlično! Isto bismo hteli da prevedemo naša istraživanja o zaboravljenoj istoriji lokalnog slobodarskog pokreta na engleski jezik, ali sada nemamo sredstava ni da počnemo (možete nam donirati pomoć [na ovoj stranici](#)). Ceo svet slavi Prvi maj zbog onoga što se dogodilo u Čikagu 1886, ali malo ko zna da se [14 godina pre toga](#) ovde

odigralo skoro isto to. Ili [Kovalska](#) koju smo već spomenuli, rođena nedaleko od našeg grada, započela je revolucionarni rad u Harkovu i imala je herojski životni put sličan onom Lusi Parsons. Zar one ne zaslužuju da ih se ceo svet seća s jednakom pažnjom? Ima toliko sličnih primera...

Za kraj, želimo da vam zahvalimo što se posvetili pažnju našim idejama i da poručimo našim drugovima u Kazahstanu, ako ovo čitaju: nastavite borbu! Ona inspiriše naša srca, i uprkos svim intrigama kojih ima u pozadini cele situacije, u poređenju sa Ukrajinom 2014. i Belorusijom 2020. ovo je pravi narodni ustanak!

Razgovor vodio Havijer Setnes

Izvor: [libcom](#)